

www.krasp.org.pl

Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
Wieslaw.Banys@krasp.org.pl

Biurowo KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Warszawa, 8 września 2014 r.

KRASP/216/2014

Szanowna Pani
Prof. dr hab. Daria Lipińska-Nałęcz
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

W odpowiedzi na pismo nr BM.WOG.1201.1.2014.ST.2 z 8 sierpnia 2014 r. w załączeniu przesyłam uwagi Komisji ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich dotyczące *projektu rozporządzenia w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego prowadzonego wobec nauczycieli akademickich oraz sposobu wykonywania i zatarcia kar dyscyplinarnych.*

Z wyrazami szacunku

prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś
Przewodniczący KRASP

Uwagi
Komisji ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
dotyczące
projektu Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego
prowadzonego wobec nauczycieli akademickich
oraz sposobu wykonywania i zatarcia kar dyscyplinarnych
(projekt z dn. 7 sierpnia 2014 r.)

- 1) W § 3 ust. 1 pkt 2 sformułowanie, zgodnie z którym postępowania wyjaśniającego nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli postępowanie co do tego samego czynu popełnionego przez tego samego nauczyciela akademickiego zostało prawomocnie zakończone lub jest w toku, jest nieprecyzyjne i może budzić wątpliwości interpretacyjne. Należy je uzupełnić wskazując, iż chodzi o postępowanie dyscyplinarne, a nie każde postępowanie, np. karne. Proponowane rozwiązanie narusza zasadę niezależności postępowania dyscyplinarnego od innych postępowań i oznacza brak możliwości wszczęcia i prowadzenia postępowania dyscyplinarnego, gdy toczy się na przykład postępowanie karne.
- 2) W § 6 ust. 4 (odmiennie niż np. w § 12 ust. 2) nie wskazano, która komisja dyscyplinarna jest właściwa w sprawie zażalenia składanego na podstawie tego przepisu.
- 3) W § 14 ust. 2 należy doprecyzować, komu przysługuje zażalenie na postanowienie rzecznika o umorzeniu postępowania wyjaśniającego.
- 4) Wątpliwości budzi obowiązek informowania przez uczelnianych rzeczników dyscyplinarnych ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego oraz ministra nadzorującego uczelnię o ustaleniach poczynionych w postępowaniu wyjaśniającym w każdej, nawet najbardziej błahej sprawie dyscyplinarnej (§ 15 ust. 1). Wydaje się, że wystarczające powinno być informowanie ministra i ministra nadzorującego o prawomocnych orzeczeniach dyscyplinarnych wydanych wobec nauczycieli akademickich.
- 5) W § 19 ust. 1 wystarczające byłoby użycie sformułowania „przewodniczący komisji dyscyplinarnej” (jak w pozostałych przepisach rozdziału 3), zamiast „przewodniczący komisji uczelnianej albo komisji przy ministrze”.
- 6) Niewłaściwie określono strony postępowania - utożsamiono zawiadamiającego ze stroną postępowania - vide § 20 ust. 2 pkt 2 projektu rozporządzenia - zapisano, iż Zarządzenie o wszczęciu postępowania doręcza się 2) *rzecznikowi dyscyplinarnemu, zawiadamiającemu i obwinionemu, zwanym dalej "stronami"*. Niezależnie od tego powinno raczej być napisane „zwanym dalej "stronami"”. Wprowadzie po zmianie przepisów k.p.k. (w dniu 23 lipca weszła w życie ustawa z dnia 22 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 480) w sposób zasadniczy modyfikująca treść art. 306 k.p.k. w kierunku rozszerzenia uprawnień odwoławczych) osoby zawiadamiające mają więcej uprawnień, ale to raczej nie znaczy, że należy je utożsamiać ze stroną postępowania. Kwestie definicji strony w postępowaniu dyscyplinarnym należałoby zatem ponownie przeanalizować.

- 7) Powstaje wątpliwość, czy wyłączenie „członka komisji dyscyplinarnej” jest tożsame z wyłączeniem „członka składu orzekającego”. W § 20 ust. 3 niepotrzebnie więc pojawiają się oba te sformułowania. Wprowadzając zasady wyłączenia w postępowaniu wyjaśniającym i dyscyplinarnym rzeczników dyscyplinarnych i członków komisji dyscyplinarnych w przypadkach, gdy bezstronność tych osób mogłaby budzić czyjekolwiek wątpliwości (zaakcentowano to w uzasadnieniu - pkt 2), w § 20 ust. 3 zapisano, iż *“do wyłączenia przewodniczącego, członka komisji dyscyplinarnej, członków składu orzekającego przepisy § 7 rozporządzenia stosuje się odpowiednio”*. W tym miejscu należy zwrócić uwagę, iż brak jest uregulowań dotyczących wyłączenia członka komisji dyscyplinarnej, jej przewodniczącego w przypadku, gdy jest on np. małżonkiem obrońcy, albo pozostaje we wspólnym pożyciu z tą osobą, jest krewnym lub powinowatym (w określonej linii) tej osoby. Wprawdzie w przepisie § 20 ust. 3 jest mowa o „odpowiednim stosowaniu”, to jednak skoro to zagadnienie nie zostało w przepisie § 7 projektu rozporządzenia uregulowane, ewentualnie w grę mogą wchodzić przepisy k.p.k. – przepisy dotyczące wyłączenia sędziego. Proponujemy zatem rozważyć zasadność doprecyzowania przepisów w tym zakresie.
- 8) W § 21 ust. 1 in principio zawarto błędne odesłanie do § 20 ust. 1 zamiast do § 19;
- 9) W § 22 ust. 1 niesłusznie pominięto zawiadamiającego wśród stron uprawnionych do złożenia zażalenia na postanowienie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego (por. § 21 ust. 2, § 22 ust. 4, § 40).
- 10) W § 29 ust. 6 po zdaniu drugim należy skreślić przecinek i pozostawić tylko kropkę.
- 11) W § 36 ust. 2, 3 i 4 proponuje się obecne brzmienie ust. 2 zastąpić sformułowaniem „Niejawna narada obejmuje dyskusję oraz głosowanie nad orzeczeniem”. Skoro z przebiegu narady nie sporządza się protokołu, to po co udział protokolanta? Warto rozważyć wprowadzenie regulacji stanowiącej, że „Orzeczenia zapadają większością głosów. Członek składu orzekającego nie może wstrzymać się od głosu.”
- 12) Należy również uznać, iż przepisy dotyczące orzekania kary łącznej są nieprecyzyjne - § 37 ust. 4 projektu rozporządzenia. Skoro ustawodawca, zmieniając przepis dotyczący kar w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym, doprecyzował normy art. 140 ust. 1 pkt 3-4, w przepisie § 37 ust. 4 rozporządzenia nie powinno się posługiwać jedynie określeniami *“karę łączną pozbawienia prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelniach”* i *“karę łączną pozbawienia prawa do wykonywania zawodu”*. Pozbawienie prawa do wykonywania zawodu może być bowiem orzeczone na okres od 5 miesięcy do 5 lat lub na stałe. Takie nieprecyzyjne określenie jak w § 37 ust. 4 pkt 2-3 może rodzić wątpliwości, w jakiej wysokości należałoby w tym przypadku orzec karę łączną. Można oczywiście wyjść z założenia, iż ustawodawca w tym przypadku miał jedynie na myśli rodzaj kary dyscyplinarnej, a nie jej wymiar, ale skoro założeniem projektodawców nowego rozporządzenia jest kompleksowe uregulowanie kwestii kary łącznej, należałoby doprecyzować wskazane przepisy.
- 13) Niezrozumiale jest odesłanie do trybu określonego w § 49 ust. 1 zawarte w § 41 ust. 5 (wniosek o przywrócenie terminu miałby być rozpoznawany w trybie wznowienia postępowania?).
- 14) W § 43 ust. 1 i 2 projekt powtarza dotychczasowe rozwiązania dotyczące orzeczeń drugiej instancji. W dalszym ciągu jest to niespójna i zawierająca powtórzenia regulacja.

Proponuje się rozważyć wprowadzenie poniższego rozwiązania, zastępującego projektowane ust. 1 i 2.

„Komisja przy Radzie:

- 1) utrzymuje w mocy orzeczenie komisji dyscyplinarnej wydane w pierwszej instancji;
 - 2) uchyla orzeczenie komisji dyscyplinarnej wydane w pierwszej instancji w całości albo w części i w tym zakresie wydaje nowe orzeczenie;
 - 3) uchyla orzeczenie komisji dyscyplinarnej wydane w pierwszej instancji w całości albo w części i w tym zakresie umarza postępowanie dyscyplinarne w pierwszej instancji, jeżeli:
 - a) obwiniony zmarł,
 - b) rzecznik dyscyplinarny złożył przed zamknięciem rozprawy odwoławczej oświadczenie, że wycofuje wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarne, a obwiniony wyraził zgodę na umorzenie;
 - 4) umarza postępowanie dyscyplinarne w drugiej instancji,
 - 5) uchyla orzeczenie komisji dyscyplinarnej wydane w pierwszej instancji w całości i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia przez tę komisję, gdy rozstrzygnięcie sprawy wymaga uprzedniego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości lub w znacznej części.”.
- 15) W § 44 ust. 4 przewiduje się, że orzeczenie komisji przy Radzie doręczane jest m.in. pełnomocnikowi pokrzywdzonego. O pełnomocniku takim nie wspomina jednak żaden inny przepis rozporządzenia. W szczególności nie przewidziano żadnych doręczeń dla pełnomocnika pokrzywdzonego na wcześniejszych etapach postępowania.
- 16) W art. 146 ustawy dodano ust. 2a w brzmieniu: „2a. Rozprawa dyscyplinarna jest jawna tylko dla pracowników danej uczelni, osoby pokrzywdzonej, przedstawicieli Rady i ministra sprawującego nadzór nad uczelnią, osoby, na żądanie której prowadzi się postępowanie w przypadku gdy obwiniony zmarł, obrońcy oraz, za zgodą obwinionego, dla przedstawiciela związku zawodowego, którego obwiniony jest członkiem.” Jednocześnie w projekcie rozporządzenia nie zawarto przepisu (jak w § 1 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 marca 2007 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarne wobec nauczycieli akademickich, który stanowił:

„§ 1 ust 2. Jeżeli podstawą umorzenia postępowania dyscyplinarne była śmierć obwinionego, na żądanie jego małżonka, krewnego w linii prostej, rodzeństwa, zgłoszone w terminie roku od dnia zgonu obwinionego, postanowienie o umorzeniu traci moc; w takim przypadku postępowanie dyscyplinarne prowadzi się nadal z udziałem ustanowionego przez jedną z tych osób obrońcy z wyboru albo ustanowionego przez przewodniczącego komisji obrońcy z urzędu.

Jedynym przepisem w projekcie rozporządzenia, który mówi o prowadzeniu postępowania po śmierci obwinionego jest przepis § 50 ust. 4 który dotyczy wznowienia postępowania: § 50 ust. 4 „W przypadku gdy wznowienie postępowania dyscyplinarne

nastąpiło po śmierci obwinionego, przewodniczący komisji dyscyplinarnej wyznacza obrońcę z urzędu”.

- 17) Przewidywany termin wejścia w życie rozporządzenia (1 października 2014 r.) nie gwarantuje zachowania należytego *vacatio legis*.
- 18) Wydaje się, iż podjęcie próby kompleksowego uregulowania zagadnień w jednym akcie prawnym (w rozporządzeniu) doprowadziło do tego, że w istocie pominięto istnienie przepisu art. 150 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który to przepis stanowi, iż: Do postępowania dyscyplinarnego wobec nauczycieli akademickich w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.), z wyłączeniem art. 82. Należy również mieć na względzie dyspozycję przepisu art. 149 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który to przepis daje ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego delegację do wydania rozporządzenia, określając jednocześnie zakres zagadnień, które mają w tym rozporządzeniu być uregulowane. Można zatem rozważać, czy niektóre zagadnienia powinny być uregulowane w rozporządzeniu, czy nie jest to jednak „materia ustawowa”. Mając na uwadze przepis art. 150 ustawy, można rozważyć, czy regulowanie częściowe (połowiczne) w rozporządzeniu wielu zagadnień jest konieczne.
- 19) Uzasadnienie powinno być podpisywane przez wszystkich członków komisji. W tym miejscu dla przykładu należy zwrócić uwagę na przepis art. 114 k.p.k., który w § 1-2 stanowi, iż:
- § 1. Przy składaniu podpisu członek składu orzekającego ma prawo zaznaczyć na orzeczeniu swoje zdanie odrębne podając, w jakiej części i w jakim kierunku kwestionuje orzeczenie.
- § 2. Zdanie odrębne może dotyczyć również samego uzasadnienia orzeczenia; wówczas zdanie to zaznacza się przy podpisywaniu uzasadnienia.
- Zatem w postępowaniu dyscyplinarnym nauczycieli akademickich należałoby umożliwić wszystkim członkom podpisanie uzasadnienia i ewentualne wniesienie zdania odrębnego również do treści uzasadnienia.
- 20) W § 51 i 52 przepis przejściowy dotyczy wyłącznie postępowań wyjaśniających, natomiast nie odnosi się do postępowań dyscyplinarnych, co oznacza, że od 1 października 2014 r. postępowania dyscyplinarne, również te w toku będą prowadzone na podstawie nowego rozporządzenia. Tak oczywiście może być, ale czy taka jest rzeczywista wola prawodawcy?